

Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas

Seimo posėdžių sekretoriatui

2015 12 14 Nr. 17-4416
I 2015 11 27 Nr. S-2015-7513(KL-51)

DĖL ATSAKymo Į SEIMO NARIO ANDRIAUS KUBILIAUS RAŠYTINĮ KLAUSIMĄ

Atsakydami į 2015 m. lapkričio 27 d. Lietuvos Respublikos Seimo nario Andriaus Kubiliaus rašytinius klausimus „Dėl elektros importo iš Astravo atominės elektrinės ribojimo“, informuojame:

1 klausimas. Kokių priemonių Vyriausybė ėmėsi ar ketina imtis, kad nesaugioje Astravo atominėje elektrinėje pagaminta elektros energija nepatektų į Lietuvą ir nebūtų parduodama mūsų šalies elektros rinkoje?

Vadovaujantis Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktais, elektros eksportą ar importą Lietuvoje galima vykdyti tik elektrą parduodant (siekiant importuoti) ar perkant (siekiant eksportuoti) bendros Baltijos ir Šiaurės šalių elektros biržos „Nord Pool Spot“ Lietuvos prekybos zonoje pagal LITGRID AB kartu su Latvijos ir Estijos perdavimo sistemos operatoriais nustatytus tarp sisteminius pralaidumus rinkai su trečiosiomis šalimis.

Galimybių visiškai kontroliuoti fizinius elektros energijos perdavimo srautus tarp Lietuvos ir Baltarusijos atsirastų tik Baltijos šalims atsiskyrus nuo IPS/UPS sistemos (angl. *Integrated Power System / Unified Power System*). Šiuo metu atliekami strateginio Lietuvos ir kitų Baltijos šalių tikslo – sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais ir atitinkamai desinchronizacijos nuo IPS/UPS sistemos – įgyvendinimo veiksmai.

2014 m. gruodžio 5 d. Baltijos valstybių Ministrai Pirmininkai Baltijos Ministrų Tarybos susitikime pabrėžė Baltijos valstybių sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais iki 2025 metų per jungtis tarp Lietuvos ir Lenkijos svarbą. Baltijos Šalių premjerams susitarus dėl bendros pozicijos šiuo klausimu, pradėti konkretūs veiksmai: sudarytas bendras Baltijos šalių veiksmų planas; pradėta diskutuoti su Lenkija dėl Baltijos šalių sinchronizacijos galimybių; aktyviai dirbta su Europos Komisija ir užsitikrintas jos įsitraukimas sprendžiant susijusius klausimus. Pasinaudojant Baltijos energijos rinkų jungčių plano (BEMIP) peržiūra, pasiekta, kad į jį būtų

įtrauktas ir Baltijos šalių sinchronizacijos su kontinentinės Europos tinklais projektas. Tačiau šis projektas kompleksinis – apima politinius, techninius ir teisinius aspektus, o priimami sprendimai priklauso nuo skirtingų valstybių pozicijos.

Šiuo metu vienas iš svarbiausių tikslų, būtinų sėkmingam projekto tolesniam įgyvendinimui, – užsitikrinti Lenkijos politinę paramą ir pritarimą Baltijos šalių sinchronizacijai su kontinentinės Europos tinklais. Todėl toliau bus siekiama išnaudoti visas galimybes diskutuoti dėl Lenkijos įsitraukimo.

2 klausimas. Ar nemanote, kad riboti importą iš nesaugios Astravo atominės elektrinės būtų galima teisinėmis priemonėmis? Ar neketinate parengti ir pateikti Seimui svarstyti tai apibrėžiantį įstatymo projektą?

Lietuva yra išsamiai išnaginėjusi pateiktus dokumentus dėl Baltarusijos branduolinės elektrinės poveikio aplinkai vertinimo ir išreiškusi nepritarimą poveikio aplinkai vertinimo ataskaitai ir elektrinės statybai Astravo aikštelėje. Lietuva pateikė Baltarusijai klausimus ir pastabas dėl esminių poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos trūkumų, tačiau iki šiol nesulaukė tikslų atsakymų. Energetikos ministerija pagal kompetenciją taip pat dalyvauja vertinant pateiktą informaciją, teikia pastabas ir pasiūlymus šį klausimą koordinuojančioms institucijoms (Užsienio reikalų ministerijai ir Aplinkos ministerijai).

Kalbant apie prekybą elektros energija, kaip jau minėta, šiuo metu Lietuvos elektros energetikos sistema kartu su kitomis Baltijos šalių, Baltarusijos ir Rusijos sistemomis dirba jungtinėje IPS/UPS sistemoje ir sudaro BRELL žiedą. Todėl vienašališkas elektros importo iš Baltarusijos ribojimas neužkirstų galimybių elektrai iš Baltarusijos patekti į Lietuvos rinką.

Prekybos elektros energija su trečiosiomis šalimis klausimas keliamas Europos Sąjungos mastu, atsižvelgiant į tai, kad trečiosiose šalyse saugos ir aplinkosaugos reikalavimai, taikomi elektros energijos gamintojams, nėra tokie griežti kaip Europos Sąjungoje, o tai turi neigiamos įtakos Europos Sąjungos gamintojų konkurencingumui. Todėl atnaujintame Baltijos energijos rinkų jungčių plane (BEMIP), patvirtintame 2015 m. birželio 8 d., siekiama numatyti priemones, kurios leistų bendrai reguliuoti elektros importą iš trečiųjų šalių. Pasinaudodami šiomis galimybėmis, sieksime aktyviai kelti klausimą dėl elektros iš Baltarusijos branduolinės elektrinės patekimo į Europos Sąjungą tiek regiono, tiek Europos Sąjungos mastu.

Pagarbiai

Ministras Pirmininkas

Algirdas Butkevičius